

DANIŞTAY ALTINCI DAİRE BAŞKANLIĞI'NA
Sunulmak Üzere
İZMİR İKİNCİ İDARE MAHKEMESİ SAYIN BAŞKANLIĞI'NA

Dosya No : E.1996/474 K.1996/386

Temyiz Eden / Davacı : Ahmet Okyay, Uğur Kalelioğlu, Noyan Özkan, Senih Özay, Tamay Arslançeri, Ömer Erlat, Banu Dalgıç, Talat Oğuz, Derya Durmaz, Banu Karabulut, Bekir Tatar
Müşterek adres: 859 Sokak 4/305 Konak/İzmir

Karşı Taraf / Davalı : 1. Bornova Belediye Başkanlığı
2. İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı
3. İzmir Valiliği

Tebliğin Konusu : Davalı idareler hakkında açılan tazminat davasının ehliyet yönünden reddine ilişkin 05/06/1996 tarihli kararın temyizen incelenerek BOZULMASINA karar verilmesi talebi.

a. Olay;

Sağnak yağmurların su birikintilerine yol açtığı bir gece vakti beş İzmirli yurtdaş, park ve bahçelerde kullanılmak üzere toprak alınması sonucu yol ortasında meydana gelen dev çukura giren otomobilden sağ çıkamayıp boğularak ölmüşlerdir.

Bornova Belediyesi'nin cadde olarak düzenlenmek üzere Büyükşehir Belediyesi'ne terkini yaptığı verimli topraklarla kaplı sahadan, park ve bahçelerde kullanılmak üzere Bornova Belediyesi'ne ait kamyonlarla toprak alınmış, ortaya çıkan çukur öylece bırakılmış; molozla doldurulmayan ve çevresinde hiç bir uyarıcı bulunmayan çukur, yağmur sularıyla dolmuş, beş yurtdaşın felaketi olmuştur.

c. Ehliyet;

Davacılar; İzmir'de yaşayan, kentlerinin gündemiyle ilgilenen, kent sorunlarına duyarlı yurtdaşlardır. Kent yöneticilerinin asla mazeret ileri süremeyecekleri ağır ihmalleri sonucunda beş hemşehrilerinin ölümü, ülkemizdeki pek çok duyarlı yurtdaş gibi, davacıların da şiddetli üzüntü ve elem duymasına yol açmıştır.

Bu çağda, bu saatte; ölümlerle hayat arasındaki sınırın bu kadar iğreti olması, ölmek ya da sağ kalmak ihtimallerinin tesadüflere bağlı kalması davacılar da ciddi tedirginlik yaratmış; olay nedeniyle istifa etmeyi düşünmediğini söyleyen belediye başkanının bunun gerekçesini <karıkocanın her kavgadan sonra boşanması gerekmez> biçiminde ciddiyetle bağdaşmaz üslûpla açıklaması, davacı yurtdaşların manevi şahsiyetlerini derinden zedelemiştir.

İzmir'de yaşayan herhangi 5 kişi ya da 8 kişi veyahut 18 kişi, belediyenin açtığı bu çukurda boğulabilirdi. Karşıyaka'da elliden fazla yurtdaşın ölümüne yol açan sel felaketi, Bayraklı'da yolda yürürken su birikintisi sanıp bastığı kuyuya düşüp ölen yurtdaşımız, Halirifatpaşa'da çöken koca yol, İzmir'li yurtdaşların karşılaşılabilecekleri tehlikeler hakkında davacı yurtdaşları *dehşete düşürmüştür.*

Bunların hiç biri "*kötü kader*" olarak yorumlanacak, "*beklenemeyecek*" felaketler değildir. Kaldırımında yürürken başına saksı düşen ya da evinin salonunda otururken kamyon çarpan adam vakiasında "*kadersizlik*" ya da "*umulmayan hâl*" değil, "*ihmâl*" vardır; önlem almadan pencereye konan saksı düşer, istiap haddinin üç katı yüklenen bakımsız belediye kamyonunun freni patlar.

Davacı yurtdaşlar "**Burası Türkiye, işler böyle!**" yaygın kanaatini içlerine sindirememektedirler. Birileri sorumlu olmalıdır; hesap vermelidir; hesap sorulmalıdır. Bornova çukurunu açanlar, Bayraklı'da yol ortasında sondaj çukurunu bırakanlar, Karşıyaka dereyataklarını ve kıyısını dolduranlar, Halirifat'ta dere ağzını kapatanlar ya da bunlara izin verenler uzaydan gelmediler; aramızdalar, aramızdaydılar.

İşte bu dava ile davacı yurtdaşlar; görevlerini gereği gibi yerine getirmeyen, ihmâl eden, bunun sorumluluğunu da kabul etmeyen, hatta hissetmeyen kent yöneticilerinin, bu davranışlarıyla haksız olarak yurtdaşları üzdüklerinin farkına varmalarını sağlamak, kentte yaşayan sıradan yurtdaşlara (davacılara) kusurlu davranışları nedeniyle tazminat ödemelerini temin etmek peşindedirler.

Mahkeme'ce *"..davacıların kişisel haklarının ihlal edildiğinin ortaya konulmadığı bu durumda dava açmakta ehliyetlerinin bulunduğundan söz edilemez.."* gerekçesiyle davanın esasına geçmeksizin reddine karar verilmesi Çevre Mevzuatı'na açıkça aykırıdır.

Anayasa'nın 56 ncı maddesi'nde, *"herkesin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkı"* kabul edilmiştir; kent yöneticilerinin asla mazeret kabul edilmez ağır kusurlu davranışları nedeniyle beş kişinin ölümüne yol açmaları, kentte sağ kalan diğer yurtdaşlar bakımından ciddi endişe ve üzüntü yaratmış; yaşadıkları çevrenin "sağlıklı ve dengeli olmadığı" yurtdaşlarca kesinlikle anlaşılmıştır. İşte sırf bu nedenle yöneticiler, kentli yurtdaşlardan özür dilemeli, bunu da sembolik olarak ödeyecekleri tazminatla göstermelidirler.

Çevre Kanunu'nun 3 ve 30 ncu maddelerinde, *"sağlık ve dengeli çevre"* nin temini bakımından yurtdaşların doğrudan zarar görmeleri değil, *"haberdar olmaları"*; müdahale, dava ve talep için yeterli görülmüştür.

4001 sayılı Yasa'dan önce ya da yürürlükte bulunduğu sırada veyahut da Anayasa Mahkemesi'nce iptalinden sonra; idari davalar bakımından aranan *"doğrudan kişisel hak ihlali"* koşulu, *"çevre davaları"* bakımından geçerli değildir.

Sayın Mahkeme'ce eksik inceleme ve mevzuatın hatalı yorumlanmasıyla davanın ehliyet yönünden reddine karar verilmesi, bozmayı gerektirir.

Sonuç/Talep : Yukarıda sunulan ve Sayın Dairenizce re'sen nazara alınacak sair nedenlerle; İzmir İkinci İdare Mahkemesi'nin davanın ehliyet yönünden reddine ilişkin 05/06/1996 tarihli kararının temyizen incelemek bozulmasına karar verilmesini talep ederiz.
26/08/1996,Pazartesi

Ahmet Okyay Banu Dalgıç Banu Karabulut Bekir Tatar Derya Durmaz

Noyan Özkan Ömer Erlat Senih Özay Talat Oğuz Tamay Arslançeri Uğur Kalelioğlu